

इमहाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित
ग्राहक तक्रार निवारण मंच
कोल्हापूर परिमंडळ, कोल्हापूर

सं.क्र.काअ/ग्रातनिमं/कोप/केस क्र. ३४/२०१८-१९/ 268
आदेश

दिनांक: 28/12/2018

आदेश केस क्र. ३४(२०१८-२०१९)

श्री बाजीराव आप्पा चौगुले
मु.पो. अडूर ता. करवीर जि. कोल्हापूर

अर्जदार

विरुद्ध

- १) कार्यकारी अभियंता (का) तथा नोडल ऑफीसर,
महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित,
मंडल कार्यालय, कोल्हापूर
- २) कार्यकारी अभियंता
महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित,
ग्रामिण विभाग-१
- ३) उपकार्यकारी अभियंता
महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित,
उप विभाग फुलेवाडी

पक्षकार

कोरम:-१.श्री ए.व्ही. देशपांडे, अध्यक्ष
२.श्री. एन.बी. बारसिंग, सदस्य सचिव,
३. श्री. पी. एस. पुजारी, ग्राहक सदस्य,

महाराष्ट्र राज्य विद्युत नियामक आयोग
(ग्राहक तक्रार निवारण मंच व विद्युत लोकपाल)
विनियम २००६ मधील ८.२ चे तरतुदीनुसार

न्यायनिर्णय

मी ए.व्ही. देशपांडे अध्यक्ष, ग्राहक तक्रार निवारण मंच, कोल्हापूर, खालीलप्रमाणे निर्णय देत आहे.

14/12

प्रस्तुतची तक्रार अंतर्गत तक्रार निवारण कक्षाच्या दिनांक ०८.०५.२०१८ च्या आदेशाने व्यथित होऊन तक्रारदार श्री बाजीराव आप्पा चौगुले मु.पो. अडूर ता. करवीर जि. कोल्हापूर यांनी या मंचाकडे दाखल केली आहे.

गा-हाण्याचे संक्षिप्त स्वरूप.

थोडक्यात हकीकत अशी की, श्री बाजीराव आप्पा चौगुले मु.पो. अडूर ता. करवीर जि. कोल्हापूर येथील शेती पंप विज ग्राहक आहेत. त्यांचा विज ग्राहक क्र. २६७२६०००१२०१ हा आहे. त्यांना दिनांक ३१.१२.१९८१ रोजी १५अश्वशक्ती शेती विज पंपाकरिता विज कनेक्शन देण्यात आले.

त्यांना तिमाही विज बिले जून २०१३ पासून Faulty सदरा खाली अवास्तव सरासरीने देण्यात आली. वारंवार विनंती करून देखील त्यांचे मिटर बदलण्यात आलेले नाही. अखेरीस त्यांनी ही बिले निर्दोष आकारणी प्रमाणे सुधारीत करून द्यावीत व तशी बिले दिल्यास ती भरण्यास ते तयार आहे अशी वारंवार मागणी करून देखिल त्यांना सुधारीत बिले न दिल्यामुळे त्यांना तक्रार दाखल करावी लागली.

वि.प. कंपनीची भूमिक

वि.प. कंपनीतर्फे उपकार्यकारी अभियंता श्री एस.बी. मरळी, उपविभाग फुलेवाडी यांनी आपल्या लेखी उत्तरामध्ये सदरचा विज पुरवठा ज्या ग्राहकाचे नावे आहे ते श्री बाजीराव आप्पा चौगुले हे मयत असलेने त्यांचे नातू श्री काशिनाथ बाळासाहेब चौगुले यांनी वीज देयकाबाबत तक्रार दाखल केलेली आहे. परंतु तक्रारदार श्री काशिनाथ चौगुले यांनी मयत विज ग्राहकाचे नाव रद्द करून त्याचे आपण सरळ वारस असल्याचे प्रमाणपत्र दाखवून विज वितरण कंपनीकडून योग्य ती कागदपत्रे सादर करून नावामध्ये बदल करून घेतलेला नाही. त्यामुळे तक्रारदार हा विज वितरण कंपनीचा ग्राहक होऊ शकत नाही असे म्हणणे सादर केलेले आहे.

प्रस्तुत प्रकरणाची सुनावणी आज दिनांक १७.१०.२०१८ रोजी या मंचापुढे घेण्यात आली. सुनावणी दरम्यान तक्रारदार स्वतः व वि.प. कंपनीने तर्फे उपकार्यकारी अभियंता श्री एस.बी. मरळी उपकार्यकारी अभियंता उपविभाग फुलेवाडी हजर होते. उभय पक्षकारांचा युक्तिवाद ऐकून घेतल्यानंतर व उपलब्ध कागदपत्रावरून या मंचाच्या निष्कर्षाकरता खालील मुद्दे उपस्थित होतात.

मुद्दा	निष्कर्ष
१) तक्रारदार हे विज वितरण कंपनीचे ग्राहक होतात काय ?	नाही
२) अंतिम आदेश	खालील प्रमाणे

आमच्या वरील निष्कर्षाची कारणे खालील प्रमाणे आहेत.

Handwritten signature

मुद्दा क्रमांक १ व २ :- प्रस्तुत प्रकरणांत विज पुरवठा मुलतः श्री बाजीराव आप्पा चौगुले हयांना त्यांचे नावे देण्यात आलेला आहे. श्री बाजीराव आप्पा चौगुले हे प्रस्तुत तक्रारदार हयांचे आजोबा आहेत. ते मयत झालेले आहे ही बाब उभयताना मान्य आहे. प्रस्तुत तक्रारदाराचे वडील , म्हणजेच श्री बाजीराव आप्पा चौगुले हयांचे पुत्र हयात आहेत. तसेच त्यांचे इतर ही भाऊ आहेत ही बाब तक्रारदारांनी मान्य केलेली आहे . वडीलांचे हयातीत त्यांचा मुलगा आपल्या आजोबांचा सरळ वारस होवू शकत नाही ही कायद्याची स्थिती आहे. विज कायदा व विज वितरण विनिमय हयांचे द्वारे निर्धारित "ग्राहक" हया व्याख्यात प्रस्तुत तक्रारदार वारसदार म्हणून ग्राहक होवू शकत नाहीत. ते "ग्राहक" कसे होवू शकतात हे दर्शविण्याकरीता , त्यांना आजतागायत मुदत दिलेली होती. तथापि त्यांनी हया बाबत कोणतेही स्पष्टीकरण सादर केलेले नाही. प्रस्तुत तक्रारदार हे ग्राहक होवू शकत नाहीत असा हया मंचाचा स्पष्ट निष्कर्ष आहे. सबब प्रस्तुत तक्रार कायद्याने चालू शकत नाही. सबब मुद्दा क्र.१ चे उत्तर नकारार्थी देत आम्ही खालील आदेश पारीत करीत आहोत.

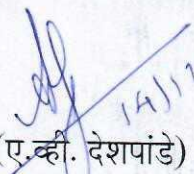
आदेश

- १) तक्रारदार हे कायदेशीर वारस असल्याचे सिध्द करु न शकल्यामुळे सदरची तक्रार खारिज करण्यात येत आहे.
- २) सदर आदेशाची अंमलबजावणी केल्याचे महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (ग्राहक तक्रार निवारण मंच व विद्युत लोकपाल) विनियम २००६ ८.७ नुसार वि.प. यांनी मंचास कळवावे.
- ४) या निर्णयाविरुध्द तक्रारदार यांना अपील करावयाचे असलेस त्यांना आदेशाच्या तारखेपासून ६० दिवसांचे आंत मा. विद्युत लोकपाल, केशवा. बांद्रा-कुर्ला कॉम्प्लेक्स, बांद्रा (पूर्व) मुंबई यांजकडे करता येईल

एकमताच्या / बहुमताच्या आदेशाची अंमलबजावणी करण्यात यावी.

(पी. एस. पुजारी)
ग्राहक सदस्य

(एन.बी. बारशिंग)
सदस्य सचिव

(ए.बी. देशपांडे)
अध्यक्ष

मी प्रशांत पुजारी, ग्राहक सदस्य वरील निर्णयाशी सहमत नाही. माझा स्वतंत्र न्याय निर्णय देत आहे. तो या निकालाचा भाग समजण्यात यावा. (माझे वेगळे मत पुढील पानावर देण्यात आलेले आहे)

१) गा-हाण्याचे संक्षिप्त स्वरूप.

प्रस्तुतची तक्रार ग्राहक श्री बाजीराव आप्पा चौगुले हे मयत असल्याने त्यांचे नातू श्री काशिनाथ बाळासो चौगुले यांनी अंतर्गत तक्रार निवारण कक्षाच्या दिनांक ०८.०५.२०१८ च्या आदेशाने व्यथित होऊन या मंचाकडे दाखल केली आहे. या संदर्भात सदर तक्रारादाराने दिलेल्या त्यांच्या लेखी म्हणणे नुसार त्यांची थोडक्यात हकिकत अशी की, श्री बाजीराव आप्पा चौगुले मु.पो. अडूर ता. करवीर जि. कोल्हापूर येथील शेती पंप ग्राहक आहेत. त्यांचा ग्राहक क्र. २६७२६०००१२०१ हा आहे. तक्रारदाराचे शेती पंपाचे कनेक्शन असून त्यांना डिसेंबर २०१७ चे बिल रु. ४४,२३०/- इतके आलेले आहेत. मीटर कनेक्शन फॉल्टी दाखवून माहे मार्च-२०१३ पासून बिल आकरण्यात आले आहे. सदर बिल पुर्णतः चुकीचे असून ते योग्यरित्या बदलून मिळावे तसेच फॉल्टी मीटर बदलण्यात यावे म्हणून तक्रारदार वारंवार वि.वि.कं. कडे अर्ज देऊन पाठपुरावा करत होते. परंतु वि.वि.कं ने मीटर बदलून न देता अजूनही चुकीच्या पध्दतीने बिलांची आकारणी करत आहेत. तक्रारदाराने फॉल्टी मीटर त्वरीत बदलून मिळणेबाबत व बिल दुरुस्त करून मिळणेबाबत तसेच sop मानांकणानुसार नुकसान भरपाई मिळावी म्हणून मागणी केली आहे.

वि. प. यांची भूमिका.

- वि.प. कंपनीतर्फे उपकार्यकारी अभियंता श्री मरळी यांनी आपल्या लेखी उत्तरात खालील प्रमाणे मुद्दे मांडले.
- १) ग्राहकाचे मीटर माहे मार्च-२०१३ मध्ये ना दुरुस्त (Faulty) झाले होते.
ग्राहकाला माहे मार्च-२०१३ ते डिसेंबर २०१५ अखेर सरासरी १८०० युनिट प्रती तिमाहीतसेच माहे मार्च-२०१६ अखेर ३३६० युनिट प्रती तिमाही व माहे सप्टेंबर २०१६ ते माहे मार्च-२०१८ अखेर ६०० युनिट प्रमाणे प्रति तिमाही देयक गेली आहेत.
  - २) ग्राहकाने वीज देयक भरण केलेची तारीख दिनांक १९.०३.२०१४ (रु. ४,८५०/-) अशी आहे. तदनंतर माहे मार्च-२०१८ च्या देयका पर्यन्त कोणतेही वीज देयक भरलेले नाही.
  - ३) ग्राहकाने मीटरचा डिस्प्ले खराब झाला असलेने ना दुरुस्त मीटर बदलून मिळणेबाबत कळविणेत आले होते.
  - ४) ग्राहकाला पत्र क्र. कुडित्रे/क अ/तांत्रिक/१५४ दिनांक २९.०४.२०१४ अन्वये फॉल्टी मीटर(मीटर जळाले असलेने) बदलणे करिता मीटरचे शुल्क भरणे बाबत कळविणेत आले होते. शाखा कार्यालय कुडित्रे यांचे दफ्तरी नोंद नुसार पत्राची व रजिस्टर नोंदीची सत्य प्रत सोबत जोडत आहेत.
  - ५) ग्राहकाने SOP Regulation २०१४ क्र.४ नुसार मीटर न बदलणेबाबत प्रति आठवडा दंडात्मक कार्यवाही करून त्यांची भरपाई मिळणेबाबत मागणी केली आहे.
परंतु ना दुरुस्त मीटरचे शुल्क ग्राहकाने भरले नसलेने मीटर बदलाची कार्यवाही प्रलंबित ठेवणेत आली जहोती. त्यामुळे SOP लागू होत नाही.
  - ६) मीटरचा वापर सामाईक विहिरीवर पाणी उपसा करणेसाठी आहे व उन्हाळ्यात विहिरीमध्ये पाणी भरपूर असते मीटर व्यवस्थित असताना ग्राहकाच्या वीज वापर अंदाजे १५०० युनिट प्रती तिमाही होता. त्यामुळे ग्राहकाला मीटर ना दुरुस्त झालेनंतर पाठविलेली सरासरी देयक योग्य आहेत.

- ७) ग्राहकाचा ना दुरुस्त (Faulty) दिनांक २६.०४.२०१८ रोजी बदलणे आलेला आहे. ग्राहकाने मीटर बदलासाठी भरलेली पावती शाखा कार्यालयाकडे सादर करणेस नकार दिला. परंतु पैसे भरलेची खात्री बी-६० प्रणालीतील नोंदीनुसार केलेली आहे.
- ८) शाखाधिकारी कुडित्रे यांनी दिनांक २०.०७.२०१८ रोजी केलेली स्थळ तपासणी अहवालानुसार नवीन मीटरचे (मीटर क्र. ३४२५९२१) रिडींग ००४११ असे आहे. मीटर बदलाच्या तारखेपासून (दि. २६.०४.२०१८ पासून प्रतिमाह सरासरी ४०० युनिटस वापर आहे. माहे मे-२०१८ मध्ये फिडर (दिनांक १६.०५.२०१८ ते २३.०५.२०१८) ना दुरुस्त होता तसेच मे-२०१८ च्या अखेरीस पावसाळा सुरु झालेने वापराचा कल पाहता प्रती तिमाही सरासरी १२०० युनिटस पेक्षा जादा वीज वापर होतो असे दिसून येते.
- ९) वीज कनेक्शनची नोंद ज्या ग्राहकाचे नावे आहे (श्री बाजीराव आप्पा चौगुले) हे मयत असलेने त्यांचे नातू श्री काशीनाथ बाळासो चौगुली यांनी वीज देयकाबाबत तक्रार केली आहे

प्रस्तुत प्रकरणाची सुनावणी आज दिनांक १७.१०.२०१७ रोजी या मंचापुढे घेण्यात आली. सुनावणी दरम्यान उभयतांनी मांडलेल्या लेखी मुद्द्याबाबत चर्चा न होता केवळ तक्रारदार हा मयत ग्राहकाचा सरळ वारस नाही याच मुद्द्यावर चर्चा करण्यात आली. वास्तविक उभय पक्षकारांचा युक्तीवाद पूर्णपणे ऐकून घेतल्यानंतर निष्कर्ष काढून निर्णय द्यावयास पाहिजे होता. परंतु तसे न होता निर्णय दिला गेला आहे.

प्रस्तुत प्रकरणामध्ये वीज पुरवठा श्री बाजीराव आप्पा चौगुले यांना देण्यात आलेला आहे. परंतु मुळ ग्राहक असलेले श्री बाजीराव चौगुले मयत झालेले आहेत. श्री बाजीराव चौगुले हे हयात असताना सदर कनेक्शन बाबतची कसलीही तक्रार उदभवली नव्हती तसे वि.वि.कंपनीनेही निदर्शनास आणलेले नाही. सदर कनेक्शन बाबत तक्रार उदभवल्यानंतर सदरस्थितीत हया कनेक्शनचा वापर करणारे व त्या वापराच्या अनुषंगाने वीज बिल भरणारे त्यांचे नातू श्री काशीनाथ बाळासो चौगुले हयांनी ही तक्रार दाखल केलेली आहे. आज रोजी मयत श्री बाजीराव आप्पा चौगुले यांच्या नावावर असलेले वीज कनेक्शन जरी नावात बदल करून ते त्यांचे नातू काशीनाथ चौगुले यांच्या नावावर झाले नसले तरी सदर कनेक्शनचा वापर करून त्याचे बिल श्री काशीनाथ चौगुले भरत आलेले आहेत. म्हणजे तक्रारदार हे नातू म्हणून जरी सरळ वारस नसले तरी ते वि.वि.कं.चे निश्चितच ग्राहक आहेत. श्री काशीनाथ चौगुले हे सरळ वारस नाहीत म्हणून त्याची तक्रार पूर्ण न ऐकून घेता खारीज करता येणार नाही. असे आमचे स्पष्ट मत आहे. विज अधिनियम २००३ च्या कायद्यानुसार "ग्राहक" या शब्दाची व्याख्या अशी आहे की,

"ग्राहक याचा अर्थ या अधिनियमान्वये किंवा त्या त्यावेळी अंमलात असलेल्या अन्य कोणत्याही कायद्यान्वये ज्या व्यक्तीस त्याच्या स्वतःच्या वापरासाठी एखाद्या लायसन्सदाराकडून किंवा शासनाकडून किंवा जनतेस वीज पुरवठा करण्याचा व्यवसाय करण्याच्या अन्य कोणत्याही व्यक्तीकडून वीज पुरवठा करण्यात येतो अशी कोणतीही व्यक्ती." असा आहे.

तसेच ग्राहक संरक्षण कायदा १९८६ नुसार "ग्राहक" या शब्दाची व्याख्या अशी की,

"एखादी व्यक्ती ही स्वतःच्या वापराकरिता एखादी वस्तू अथवा सेवा किंमत देवून खरेदी करतो किंवा वापर करतो अथवा खरेदी करायचे कबूल करतो अशा व्यक्तीला ग्राहक म्हणता येईल. ग्राहकाने प्रत्यक्षात किंमत दिली नसेल मात्र ती किंमत भविष्यात द्यावयाचे कबूल केले आहे तरीही अशी व्यक्ती ग्राहक असते" उपभोक्ता हा ग्राहक असतो

..६..

वरील बाबींचा विचार करता श्री काशीनाथ चौगुले हे तक्रारदार म्हणून दाद मागु शकतात . तसेच श्री बाजीराव चौगुले या मयत ग्राहकाच्या इतर वारसानीही या काशीनाथ चौगुले यांनी केलेल्या तक्रारीबाबत कोणतीही हरकत घेतलेली या मंचासमोर निदर्शनास आलेले नाही आणि अंतर्गत तक्रार निवारण कक्षानेही या संदर्भात कोणतीही हरकत न घेता निकाल दिला आहे.

तसेच श्री भिमा लक्ष्मण पाटील केस क्र. ३५/२०१८-१९ या प्रकरणामध्ये श्री भिमा लक्ष्मण पाटील हे मयत असून त्यांचे नातू किरण रामचंद्र पाटील यांनी या मंचासमोर तक्रार दाखल केली होती. याच मंचाने एकमताने मयत भिमा लक्ष्मण पाटील यांच्या सरळ वारसाचा मुद्दा उपस्थित न करता निकाल दिलेला होता. त्याच प्रमाणे केस क्र.३३/२०१८ श्री राजेंद्र सखाराम यादव या प्रकरणामध्ये पुण्याच्या मंचाचा निकाल देखील मुळ ग्राहकाच्या सरळ वारसांच्या मुद्द्याचा हरकतीची दखल न घेता दिलेला आहे.

वरील सर्व बाबींचा विचार करता सदर प्रकरणामधील तक्रारदार श्री काशीनाथ बाळासाहेब चौगुले हे ग्राहक असून त्यांनी केलेली तक्रार ही ग्राहक म्हणून योग्यच आहे व त्याप्रमाणे उभय पक्षांची बाजू पूर्ण ऐकून घेऊन मेरीट प्रमाणे न्याय निर्णय दिला गेला पाहिजे. सबब आम्ही खालील आदेश पारीत करित आहोत.

आदेश

१) तक्रारदार हे कायदानुसार ग्राहक असल्याने सदरची तक्रार खारीज करता येणार नाही.

(पी. एस. पुजारी)

सदस्य ग्राहक तक्रार निवारण मंच कोल्हापूर

दिनांक : १२.१२.२०१८

